

52003PC0209

Forslag til Rådets afgørelse om Det Europæiske Fællesskabs undertegnelse af UNECE's protokol om registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer /* KOM/2003/0209 endelig udg. */

Forslag til RÅDETS AFGØRELSE om Det Europæiske Fællesskabs undertegnelse af UNECE's protokol om registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

1. Baggrund

Den 25. juni 1998 undertegnede Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater [1] samt elve tiltrædelseslande [2] UNECE's konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet (Århus-konventionen). Ifølge konventionens artikel 5, stk. 9, "tager hver part skridt til i stigende grad at etablere ... et sammenhængende, landsdækkende system for forureningslister eller -registre på en strukturelt, edb-styret og offentligt tilgængelig database, baseret på oplysninger indsamlet gennem standardiseret rapportering. Et sådant system kan indeholde oplysninger om tilførsel, udslip og overførsel af en række specificerede stoffer og produkter, herunder vand, energi og ressourceforbrug fra en række specificerede aktiviteter til miljøet, og til on-site og off-site behandling og deponering."

[1] Tyskland undertegnede konventionen den 21. december 1998.

[2] Ungarn og Malta undertegnede konventionen den 18. december 1998.

UNECE's miljøpolitiske komité besluttede på sit syvende møde at nedsætte en stående mellemstatslig arbejdsgruppe for at udarbejde et juridisk bindende instrument vedrørende registre over udledning og overførsel af forurening, som skulle foreligge klar til vedtagelse på den femte ministerkonference i rækken "Miljø for Europa" i Kiev [3]. Denne gruppe mødtes første gang i februar 2000 i Prag.

[3] UNECE-dokument ECE/CEP/74.

Arbejdsgruppen for forberedelse af det første partsmøde udarbejdede et udkast til afgørelse [4] om nedsættelse af en stående underordnet ad-hoc-gruppe for PRTR-registre (Working Group on Pollutant Release and Transfer Registers), som skulle afløse ovennævnte arbejdsgruppe. Arbejdsgruppens mandat var at udarbejde et juridisk bindende instrument i form af en protokol om registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer og dermed afslutte den forrige arbejdsgruppes arbejde. Medlemsstaterne, tiltrædelseslandene og kandidatlandene har medvirket i arbejdsgruppen.

[4] UNECE-dokument CEP/WG.5/2001/3 af 14. september 2001.

Det første partsmøde (Lucca (I), 21.-23. oktober 1992), vedtog denne afgørelse og opfordrede arbejdsgruppen for PRTR-registre til at afslutte sit arbejde i tide til, at instrumentet kunne vedtages på et ekstraordinært partsmøde, som skulle indkaldes i forbindelse med den femte ministerkonference i serien "Miljø for Europa" i Kiev. Denne konference finder sted den 21.-23. maj 2003.

De afsluttende forhandlinger om protokollen fandt sted i Genève den 27.-31. januar 2003.

Kommissionen har deltaget i forhandlingerne på Det Europæiske Fællesskabs vegne. Rådet vedtog den formelle afgørelse om Det Europæiske Fællesskabs deltagelse i forhandlingerne om et juridisk bindende instrument om PRTR-registre den 21. januar 2003 [5].

[5] Rådets dokument 13990/1/02 ENV 647 INF 206 ONU 82 REV 1.

Ifølge protokoludkastets artikel 24 er PRTR-protokollen "åben for undertegnelse i Kiev (Ukraine) fra den 21. til den 23. maj 2003 under den femte ministerkonference "Miljø for Europa" ... for alle stater, der er medlemmer af De Forenede Nationer, og for regionale organisationer for økonomisk integration bestående af suveræne stater, der er medlemmer af De Forenede Nationer, og som har overdraget de

pågældende organisationer kompetence på områder, der er omfattet af denne protokol, herunder kompetence til at indgå traktater på disse områder."

2. Karakteristik af UNECE's PRTR-protokol

Et PRTR-register defineres generelt som en integreret database (et register) over forureningsstoffer med anlægsspecifikke data om udledninger til miljøet og overførsler af affald. Det kan desuden indeholde oplysninger om udledninger fra andre relevante kilder (diffuse kilder). Blandt de vigtigste kendetegn ved et PRTR-register kan nævnes: periodisk, obligatorisk rapportering fra enkeltanlæg, opregning af forureningsstoffer, udledninger til luft, vand, jord og overførsler af affald, integreret landsdækkende database, inddragelse af interessenter, offentlig tilgængelighed.

På linje med denne definition fastlægger protokollen følgende hovedforpligtelser:

- * oprettelse og vedligeholdelse af (nationale) PRTR-registre over punktkilder og diffuse kilder
- * sammenhængende og struktureret, offentligt tilgængelig, brugervenlig edb-baseret database
- * rapporteringskrav på anlægsniveau
- * forureningsstoffs specifik rapportering om udledninger til alle tre miljøelementer (luft, vand, jord)
- * rapportering af affaldsoverførsler bort fra anlægsstedet
- * obligatorisk årlig rapportering
- * kvalitetsvurdering af de registrerede data
- * frivillig rapportering om diffuse kilder.

Protokollen omfatter i alt 64 aktiviteter og 86 stoffer, hvori der senere kan foretages ændringer.

Forpligtelserne gælder for medlemsstaterne og for tiltrædelseslande og kandidatlande, når disse tiltræder EU.

3. Fællesskabet og UNECE's PRTR-protokol

Den 17. juli 2000 vedtog Kommissionen beslutning 2000/479/EF [6] om indførelse af en Europæisk Oversigt over Forurenende Emissioner (EPER) i henhold til artikel 15 i Rådets direktiv 96/61/EF om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC) [7].

[6] EFT L 192 af 28.7.2000, s. 36.

[7] EFT L 257 af 10.10.1996, s. 26.

EPER-registreringen begynder at fungere i 2003 og bliver et vigtigt skridt i retning af at øge offentlighedens opmærksomhed og imødekomme dens "ret til at vide besked" om industriel forurening. Med EPER vil der blive indsamlet oplysninger om emissioner af over 50 forureningsstoffer fra omkring 20.000 industrielle enkeltanlæg, som er omfattet af IPPC-direktivet. Hvert tredje år skal medlemsstaterne rapportere til Europa-Kommissionen, første gang i juni 2003 med emissionsdata for 2001 (evt. 2000 eller 2002). Til at begynde med skal der kun leveres data om udledning til luft og vand; den nuværende EPER-beslutning omfatter hverken udledninger til jord eller affaldsoverførsler. Derfor kan EPER endnu ikke regnes for et fuldt udviklet PRTR-register.

Med bistand fra Det Europæiske Miljøagentur vil Europa-Kommissionen stille EPER-dataene til rådighed for offentligheden ved at lægge de indrapporterede data ud på internettet, herunder anlægsspecifikke oplysninger om relevante forureningskilder. Både offentligheden og erhvervslivet kan benytte EPER-dataene til at sammenligne enkelte anlægs eller industrigrenes miljøpræstationer i forskellige lande. Regeringerne kan benytte de registrerede data til at overvåge, hvordan det går med at nå miljømål i (inter-)nationale aftaler og protokoller. Det er tanken, at omfanget og nytten af EPER skal tages op til fornyet overvejelse efter hver treårig rapporteringscyklus.

Herunder skal der tages hensyn til indholdet af UNECE's PRTR-protokol. Det vil være meget utilfredsstillende at have to parallelle, uoverensstemmende databaser og rapporteringssystemer, både på grund af de uoverensstemmende oplysninger, der så ville blive fremlagt for offentligheden, og af hensyn til arbejdsbyrden og omkostningerne på alle niveauer. De vigtigste nyheder i PRTR-protokollen er:

- * omfanget (mht. aktiviteter og stoffer)

* medtagelsen af affaldsoverførsler bort fra anlægsstedet

* årlig rapportering.

4. Konklusion

UNECE's PRTR-protokol er et vigtigt skridt i retning af fuld gennemførelse af Århus-konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet. Det Europæiske Fællesskab har forpligtet sig til at realisere konventionens målsætninger. At undertegne protokollen på ministerkonferencen i Kiev vil være et klart signal om, at denne forpligtelse holder.

Forslag til RÅDETS AFGØRELSE om Det Europæiske Fællesskabs undertegnelse af UNECE's protokol om registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 175, stk. 1, og artikel 300, stk. 2, første afsnit, første punktum,

under henvisning til forslag fra Kommissionen [8], og

[8] EFT C ..., ..., s. ...

ud fra følgende betragtninger:

(1) UNECE's PRTR-protokol er et vigtigt skridt i retning af fuld gennemførelse af Århus-konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, og Det Europæiske Fællesskab har forpligtet sig til at realisere denne konventions målsætninger.

(2) Kommissionen har deltaget i forhandlingerne om UNECE-protokollen om registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer på Det Europæiske Fællesskabs vegne.

(3) Protokollen om registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer vil være åben for undertegnelse under ministerkonferencen "Miljø for Europa" i Kiev, Ukraine, den (21). maj 2003.

(4) Fællesskabet bør undertegne protokollen med forbehold af senere indgåelse.

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Eneste artikel

Rådets formand bemyndiges til at udpege den eller de personer, der på Fællesskabets vegne er beføjet til med forbehold af senere indgåelse at undertegne protokollen om registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer under UNECE's konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet (Århus-konventionen), og til at tildele dem de med henblik herpå fornødne beføjelser.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...]

På Rådets vegne

Formand

BILAG

(PRTR-protokol ENDELIG)

MP.PP/2003/1

>REFERENCE TIL EN GRAFIK<

1.1. FEMTE MINISTERKONFERENCE

2. MILJØ FOR EUROPA

KIEV, UKRAINE

21.-23. maj 2003

UDKAST TIL PROTOKOL OM REGISTRE OVER UDLEDNING OG OVERFØRSEL AF FORURENINGSSTOFFER under ÅRHUS-KONVENTIONEN OM ADGANG TIL OPLYSNINGER, OFFENTLIG

DELTAGELSE I BESLUTNINGSPROCESSER SAMT ADGANG TIL KLAGE OG DOMSTOLSPRØVELSE PÅ MILJØOMRÅDET

forelagt af

arbejdsgruppen om registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer
via ad hoc-arbejdsgruppen af højtstående embedsmænd

>REFERENCE TIL EN GRAFIK>

DE FORENEDE NATIONERS

ØKONOMISKE KOMMISSION FOR EUROPA

>REFERENCE TIL EN GRAFIK>

>REFERENCE TIL EN GRAFIK>

2.1.

>REFERENCE TIL EN GRAFIK>

>REFERENCE TIL EN GRAFIK>

FORENEDE

NATIONER

Distr.

GENEREL

MP.PP/2003/1

3. marts 2003

ORIGINAL: ENGELSK

DEN ØKONOMISKE KOMMISSION FOR EUROPA

Partsmøde under

konventionen om adgang til oplysninger,
offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og
adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet
(Ekstraordinært møde, Kiev, 21. maj 2003)

(Punkt 2 på den foreløbige dagsorden)

2.2. UDKAST TIL PROTOKOL OM REGISTRE OVER UDLEDNINGER OG OVERFØRSEL AF FORURENINGSSTOFFER

Parterne i denne protokol,

som minder om artikel 5, stk. 9, og artikel 10, stk. 2, i konventionen om adgang til oplysninger,
offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet
(Århus-konventionen),

som erkender, at registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer er et vigtigt middel til at
øge erhvervslivets ansvarlighed, mindske forureningen og fremme bæredygtig udvikling, jf. Lucca-
erklæringen, der blev vedtaget på det første partsmøde under Århus-konventionen,

som henviser til det tiende princip i Rio-erklæringen om miljø og udvikling fra 1992,

som også henviser til de principper og forpligtelser, som der blev opnået enighed om på De Forenede
Nationers konference om miljø og udvikling i 1992, særlig bestemmelserne i kapitel 19 i Agenda 21,

som noterer sig det program for fortsat Agenda 21-indsats, som De Forenede Nationers
generalforsamling vedtog på sin nittende ekstraordinære samling i 1997, hvori den bl.a. krævede, at
landene øgede deres kapacitet og evne til at indsamle, bearbejde og formidle oplysninger og lettede
offentlighedens adgang til oplysninger om globale miljøspørgsmål,

som henviser til implementeringsplanen fra verdensstopmødet om bæredygtig udvikling i 2002, hvori der opfordres til sammenhængende og integreret information om kemikalier, f.eks. ved hjælp af nationale registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer,

som tager hensyn til arbejdsresultaterne fra Det Internationale Forum for Kemisk Sikkerhed, særlig Bahia Declaration on Chemical Safety fra år 2000, Priorities for Action Beyond 2000 og Transfer Register/Emission Inventory Action Plan,

som også tager hensyn til aktiviteterne inden for rammerne af Inter-Organization Programme for the Sound Management of Chemicals,

som ydermere tager hensyn til arbejdet i Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, særlig OECD-rådets rekommandation om indførelse af registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer (Council Recommendation on Implementing Pollutant Release and Transfer Registers), hvor rådet opfordrer medlemsstaterne til at oprette nationale registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer og gøre dem offentligt tilgængelige,

som ønsker at tilvejebringe en mekanisme, der kan bidrage til at gøre det muligt for alle mennesker i nuværende og fremtidige generationer at leve i et miljø, der fremmer deres sundhed og velfærd, ved at sikre, at der oprettes offentligt tilgængelige miljøinformationssystemer,

som desuden ønsker at sikre, at udviklingen af sådanne systemer tager hensyn til principper, der bidrager til bæredygtig udvikling, som f.eks. forsigtighedsprincippet, jf. det femtende princip i Rio-erklæringen om miljø og udvikling fra 1992,

som erkender sammenhængen mellem fyldestgørende miljøinformationssystemer og udnyttelse af Århus-konventionens rettigheder,

som noterer sig behovet for samarbejde med andre internationale initiativer vedrørende forureningsstoffer og affald, herunder Stockholm-konventionen fra 2001 om persistente organiske miljøgifte og Basel-konventionen fra 1989 om kontrol med grænseoverskridende overførsel af farlig affald og bortskaffelse heraf,

som erkender, at målene for en integreret fremgangsmåde for at minimere forureningen og affaldsmængden fra drift af industrianlæg og andre kilder er at opnå et højt niveau for beskyttelse af miljøet som helhed, at føre udviklingen i retning af bæredygtighed og miljørigtighed og at beskytte nuværende og fremtidige generationers sundhed,

som er overbevist om værdien af registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer som et omkostningseffektivt middel til at tilskynde til bedre miljøpræstationer, til at give offentligheden adgang til oplysninger om forureningsstoffer, der udledes i og overføres til og gennem samfundene, og som middel for regeringerne til at følge udviklingen, påvise fremskridt i nedbringelsen af forureningen, overvåge, om visse internationale aftaler overholdes, prioritere indsatsen og vurdere, hvilke fremskridt miljøpolitikker og -programmer resulterer i,

som tror, at registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer kan give substantielt udbytte for erhvervslivet i kraft af bedre håndtering af forureningsstoffer,

som noterer sig mulighederne for at udnytte data fra registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer koblet med sundheds-, miljø- og befolkningsinformationer samt økonomiske og andre relevante typer af informationer til at opnå bedre forståelse af potentielle problemer, identificere hårdt belastede steder, træffe forebyggende og afbødende foranstaltninger og prioritere miljøforvaltningsindsatsen,

som erkender betydningen af at beskytte privatlivets fred for identificerede eller identificerbare fysiske personer under behandlingen af informationer, der indføres i registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer, i overensstemmelse med gældende internationale normer for databeskyttelse,

som også erkender betydningen af at udvikle internationalt driftskompatible systemer for registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer for at gøre dataene mere sammenlignelige,

som noterer sig, at mange medlemsstater af De Forenede Nationers Økonomiske Kommission for Europa, Det Europæiske Fællesskab og parterne i den nordamerikanske frihandelsaftale indsamler data om udledning og overførsel af forureningsstoffer fra forskellige kilder og gør dem offentligt

tilgængelige, og som særlig anerkender den lange og værdifulde erfaring, som visse lande har på dette område,

som tager hensyn til de forskellige fremgangsmåder, der benyttes i eksisterende udledningsregistre, og behovet for at undgå overlappning, og derfor erkender, at en vis grad af fleksibilitet er nødvendig,

som indtrængende opfordrer til gradvis udvikling af nationale registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer,

som videre indtrængende opfordrer til, at der skabes forbindelser mellem nationale registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer og informationssystemer vedrørende andre udledninger af offentlig interesse,

er blevet enige om følgende:

Artikel 1

FORMÅL

Formålet med denne protokol er at give offentligheden bedre adgang til oplysninger ved at oprette sammenhængende, integrerede, landsdækkende registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer (PRTR-registre) i overensstemmelse med denne protokol; dette kan gøre det lettere for offentligheden at deltage i beslutningsprocesser på miljøområdet og bidrage til forebyggelse og mindselse af miljøforurening.

Artikel 2

3. DEFINITIONER

I denne protokol gælder følgende definitioner:

1. "part": En stat eller en regional organisation for økonomisk integration, jf. artikel 24, som har indvilliget i at være bundet af denne protokol, og for hvem protokollen er i kraft, medmindre der i teksten er anført andet.
2. "konventionen": Konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, udfærdiget i Århus, Danmark, den 25. juni 1998.
3. "offentligheden": En eller flere fysiske eller juridiske personer og, i henhold til national lovgivning eller praksis, foreninger, organisationer eller grupper af disse.
4. "anlæg": En eller flere installationer på samme lokalitet, eller på nabolokaliteter, som ejes eller drives af samme fysiske eller juridiske person.
5. "kompetent myndighed": Den eller de nationale myndigheder, eller andre kompetente organer, som en part har udpeget til at forvalte et nationalt registersystem for udledning og overførsel af forureningsstoffer.
6. "forureningsstof": Et stof eller en gruppe stoffer, hvis egenskaber og udledning til miljøet gør det potentielt skadeligt for miljøet eller for menneskers sundhed.
7. "udledning": Tilførsel af forureningsstoffer til miljøet som følge af menneskelige aktiviteter, hvad enten det sker tilsigtet eller utilsigtet, rutinemæssigt eller ekstraordinært, herunder udslip, emission, udtømning, indsprøjtning, deponering og dumpning samt tilførsel gennem kloaksystemer uden afsluttende spildevandsbehandling.
8. "borttransport": Overførsel af forureningsstoffer eller affald fra anlægslokaliteten med henblik på bortskaffelse eller nyttiggørelse, og af forureningsstoffer i spildevand med henblik på spildevandsbehandling.
9. "diffuse kilder": De mange mindre eller spredte kilder til forureningsstoffer, der udledes til jord, luft eller vand, og som i kombination kan belaste disse elementer i betydelig grad, hvor der i praksis ikke kan indsamles rapporter fra hver enkelt kilde.
10. I forbindelse med forpligtelser i henhold til protokollen, der gælder for parter, som er regionale organisationer for økonomisk integration, henvises der med termerne "national" og "landsdækkende" til hele den pågældende region, medmindre andet er anført.
11. "affald": Stoffer eller genstande, som

- a) bortskaffes eller nyttiggøres
 - b) agtes bortskaffet eller nyttiggjort eller
 - c) efter national lovgivning skal bortskaffes eller nyttiggøres.
12. "farligt affald": Affald, der er defineret som farligt i national lovgivning.
13. "andet affald": Affald, der ikke er farligt affald.

14. "spildevand": Brugt vand, der indeholder stoffer eller genstande, som er reguleret efter national lovgivning.

3.1.1.1. Artikel 3

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

1. Hver part træffer de nødvendige retlige, administrative og andre foranstaltninger, herunder passende håndhævelsesforanstaltninger for at gennemføre bestemmelserne i denne protokol.
2. Bestemmelserne i denne protokol berører ikke parternes ret til at opretholde eller indføre et mere omfattende og mere offentligt tilgængeligt register over udledning og overførsel af forureningsstoffer end krævet efter denne protokol.
3. Hver part træffer de nødvendige foranstaltninger for at hindre, at anlæg, der anmeldes for at have overtrådt national lovgivning til gennemførelse af denne protokol, eller myndigheder straffer, forfølger eller chikanerer ansatte på anlægget eller medlemmer af offentligheden for at have anmeldt overtrædelsen.
4. Ved gennemførelsen af denne protokol følger hver part forsigtighedsprincippet, jf. det femtende princip i Rio-erklæringen om miljø og udvikling fra 1992.
5. For at mindske antallet af overlappende anmeldelser kan registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer i praktisk muligt omfang integreres med andre eksisterende informationskilder, som f.eks. anmeldelsesmekanismer vedrørende licenser eller driftstilladelser.
6. Parterne tilstræber konvergens mellem nationale registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer.

Artikel 4

CENTRALE ELEMENTER I ET REGISTERSYSTEM FOR UDLEDNING OG OVERFØRSEL AF FORURENINGSTOFFER

I overensstemmelse med denne protokol opretter og vedligeholder hver part et offentligt tilgængeligt landsdækkende register over udledning og overførsel af forureningsstoffer med følgende egenskaber:

- a) Rapporteringen om punktkilder skal være anlægsspecifik.
- b) Registret skal være egnet til rapportering om diffuse kilder.
- c) Rapporteringen skal være forureningsstof- henholdsvis affaldsspecifik.
- d) Registre skal omfatte alle tre miljøelementer og skelne mellem udledninger til luft, jord og vand.
- e) Det skal indeholde oplysninger om overførsler.
- f) Det skal bygge på pligt til periodisk rapportering.
- g) Det skal indeholde standardiserede og aktuelle data, et begrænset antal standardiserede rapporteringstærskler samt begrænsede eller ingen fortrolighedsbestemmelser.
- h) Det skal være sammenhængende og udformet med tanke på brugervenlighed og offentlig tilgængelighed, herunder elektronisk adgang.
- i) Det skal give offentligheden mulighed for at medvirke ved systemudformningen og senere ændringer.
- j) Det skal udgøres af en struktureret database eller flere sammenkoblede databaser, som vedligeholdes af den kompetente myndighed.

3.2. Artikel 5

3.2.1. UDFORMNING OG STRUKTUR

1. Hver part sikrer, at data i det i artikel 4 omhandlede register præsenteres i både aggregeret og ikke-aggregeret form, således at udledninger og overførsler kan søges og identificeres efter:

- a) anlæg og geografisk lokalitet
- b) aktivitet
- c) ejer eller operatør samt i givet fald virksomhed
- d) forureningsstof henholdsvis affald
- e) hvert af de miljøelementer (jord, luft, vand), forureningsstoffet udledes til, og
- f) bestemmelsesstedet for overførslen og i givet fald bortskaffelses- eller nyttiggørelsesprocessen for affaldet, som anført i artikel 7, stk. 5.

2. Hver part sikrer desuden, at oplysningerne kan søges og identificeres med udgangspunkt i de diffuse kilder, der er medtaget i registret.

3. Hver part udformer sit register således, at det kan udvides i fremtiden, og så det sikres, at de indrapporterede oplysninger fra mindst de forudgående ti års rapportering er offentligt tilgængelige.

4. Registret udformes, så det bliver så let som muligt for offentligheden at få adgang til det via elektroniske medier som f.eks. internettet. Det udformes således, at oplysningerne i registret under normale driftsforhold altid er umiddelbart tilgængelige via elektroniske medier.

5. Hver part bør forsyne registret med links til partens andre relevante, offentligt tilgængelige databaser om emner, der har forbindelse til miljøbeskyttelse.

6. Hver part forsyner sit register med links til de andre kontraherende parters registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer og, hvor det er muligt, til tilsvarende registre i andre lande.

3.3. Artikel 6

REGISTRETS OMFANG

1. Hver part sikrer, at partens register omfatter oplysninger om:

- a) udledninger af forureningsstoffer, som skal indrapporteres i henhold til artikel 7, stk. 2
- b) borttransporter, som skal indrapporteres i henhold til artikel 7, stk. 2, og
- c) udledninger af forureningsstoffer fra diffuse kilder som skal indrapporteres i henhold til artikel 7, stk. 4.

2. Når der er indhøstet erfaringer med opbygningen af nationale registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer og med gennemførelsen af denne protokol gennemgår parterne under hensyntagen til de relevante internationale processer på partsmødet protokollens rapporteringskrav, og overvejer følgende emner med henblik på protokollens fremtidige udvikling:

- a) ændring af listen over aktiviteter i bilag I
- b) ændring af listen over forureningsstoffer i bilag II
- c) ændring af de tærskelværdier, der er anført i bilag I og II samt
- d) medtagelse af andre relevante forhold som f.eks. oplysninger om overførsel inden for en lokalitet, specificering af rapporteringskrav for diffuse kilder eller udarbejdelse af kriterier for medtagelse af forureningsstoffer i denne protokol.

Artikel 7

RAPPORTERINGSKRAV

1. Hver part skal enten:

- a) kræve, at den, der inden for partens kompetenceområde ejer eller driver et anlæg, hvor der foregår en eller flere af de aktiviteter, der er nævnt i bilag I, i et omfang, der overskrider tærskelkapaciteten i bilag I, kolonne 1, og:
 - i) udleder et forureningsstof, der er anført i bilag II i mængder, der overskrider de tærskelværdier, der gælder i henhold til bilag II, kolonne 1

ii) udfører borttransport af et forureningsstof, der er anført i bilag II i mængder, der overskrider den tærskelværdi, der gælder i henhold til bilag II, kolonne 2, når parten har valgt forureningsstofs specifik rapportering af overførsler i overensstemmelse med stk. 5, litra d)

iii) udfører borttransport af farligt affald i større mængder end 2 tons om året eller andet affald i større mængder end 2.000 tons om året, når parten har valgt affaldsspecifik rapportering af overførsler i henhold til stk. 5, litra d), eller

iv) udfører borttransport af et forureningsstof, der er anført i bilag II, i spildevand, der er bestemt til spildevandsbehandling, i mængder, der overskrider de tærskelværdier, der gælder i henhold til bilag II, kolonne 1b

opfylder de forpligtelser, der er pålagt den pågældende ejer eller operatør i medfør af stk. 2; eller

b) kræve, at den, der inden for partens kompetenceområde ejer eller driver et anlæg, hvor der foregår en eller flere af de aktiviteter, der er anført i bilag I, med mindst det antal ansatte, der er anført i bilag I, kolonne 2, og fremstiller, behandler eller bruger noget forureningsstof, der er anført i bilag II i mængder, der overskrider den tærskelværdi, der gælder i henhold til bilag II, kolonne 3, opfylder de forpligtelser, der pålægges denne ejer eller operatør i medfør af stk. 2.

2. Hver part forpligter den, der ejer eller driver et anlæg som omhandlet i stk. 1, til på den foreskrevne måde at forelægge de oplysninger, der er anført i stk. 5 og 6, om forureningsstoffer eller affald, som tærsklerne overskrides for.

3. Med det formål at opfylde denne protokols formål kan en part beslutte at anvende enten en udledningstærskel eller en fremstillings-, forarbejdnings- eller brugstærskel for et bestemt forureningsstof, forudsat at dette øger de relevante oplysninger om udledninger eller overførsler, der foreligger i partens register.

4. Hver part sørger for, at partens kompetente myndighed indsamler de oplysninger om udledninger af forureningsstoffer fra diffuse kilder, der er anført i stk. 7 og 8, med henblik på optagelse i registret, eller tildeler denne opgave til en eller flere offentlige myndigheder eller et eller flere kompetente organer.

5. Hver part forpligter den, der ejer eller driver et rapporteringspligtigt anlæg, jf. stk. 2, til at forelægge den kompetente myndighed følgende oplysninger for hvert anlæg:

a) Det rapporteringspligtige anlægs navn, gadeadresse, geografiske beliggenhed og aktivitet eller aktiviteter samt ejerens eller operatørens og i givet fald virksomhedens navn.

b) Navn og identifikationsnummer for hvert forureningsstof, som der skal rapporteres om i medfør af stk. 2.

c) For hvert forureningsstof, som der i medfør af stk. 2 skal rapporteres om, oplyses den mængde, der er udledt fra anlægget til miljøet i rapporteringsåret, både samlet og til henholdsvis luft, vand og jord, herunder ved indsprøjtning i undergrunden.

d) Af følgende oplyses enten:

i) for hvert forureningsstof, som der i medfør af stk. 2 skal rapporteres om, den mængde, der i rapporteringsåret er borttransporteret, idet der skelnes mellem mængder til bortskaffelse og mængder til nyttiggørelse, samt navn og adresse på det anlæg, der modtager overførslen, eller

ii) for det affald, som der i medfør af stk. 2 skal rapporteres om, den mængde, der er borttransporteret i rapporteringsåret, idet der skelnes mellem farligt affald og andet affald, og idet nyttiggørelsesprocesser markeres med R (for recovery) og bortskaffelsesprocesser med D (for disposal), når affaldet er bestemt for nyttiggørelse hhv. bortskaffelse i henhold til bilag III, samt, ved grænseoverskridende transport af farligt affald, navn og adresse på den, der skal bortskaffe eller nyttiggøre affaldet, og den fysiske lokalitet, der modtager affaldet for bortskaffelse eller nyttiggørelse.

e) For hvert forureningsstof i vand, som der skal rapporteres om i medfør af stk. 2, oplyses den mængde, der er borttransporteret i rapporteringsåret. Og:

f) Det oplyses, hvilken metode der er brugt til at finde frem til oplysningerne i litra c) - e), jf. artikel 9, stk. 2, med angivelse af, om oplysningerne bygger på måling, beregning eller skøn.

6. De oplysninger, der er omhandlet i stk. 5, litra c) - e), skal indbefatte oplysning om udledninger og overførsler, der skyldes rutinemæssige aktiviteter og ekstraordinære begivenheder.

7. Hver part forelægger i sit register i fyldestgørende rumlig opløsning oplysninger om udledninger af forureningsstoffer fra diffuse kilder, om hvilke parten fastslår, at de relevante myndigheder indsamler data, som det er praktisk muligt at medtage. Når en part fastslår, at der ikke findes sådanne data, træffer parten foranstaltninger til at iværksætte rapportering om relevante forureningsstoffer fra en eller flere diffuse kilder i overensstemmelse med partens nationale prioriteringer.

8. I forbindelse med de i stk. 7 omhandlede oplysninger skal det også oplyses, efter hvilke metoder oplysningerne er fremkommet.

Artikel 8

RAPPORTERINGSCYKLUS

1. Hver part sørger for, at de oplysninger, der skal indgå i registret, er offentligt tilgængelige og er sammenstillet og bliver præsenteret i registret per kalenderår. Rapporteringsåret er det kalenderår, som oplysningerne gælder for. For hver part er det første rapporteringsår kalenderåret, efter at protokollen træder i kraft for den pågældende part. Rapportering i henhold til artikel 7 foregår årligt. Det andet rapporteringsår kan dog være det andet kalenderår efter det første rapporteringsår.

2. Hver part, som ikke er en regional organisation for økonomisk integration, sørger for, at oplysningerne indføres i registret senest femten måneder efter udgangen af hvert rapporteringsår. Oplysningerne for det første rapporteringsår indføres dog i registret senest to år efter afslutningen af dette rapporteringsår.

3. Hver part, som er en regional organisation for økonomisk integration, sørger for, at oplysningerne for et givet rapporteringsår indføres i denne parts register seks måneder efter, at de parter, som ikke er regionale organisationer for økonomisk integration, skal have indført oplysningerne.

Artikel 9

DATAINDSAMLING OG ARKIVERING

1. Hver part pålægger den, der ejer eller driver rapporteringspligtige anlæg, jf. artikel 7, at indsamle de data, der er nødvendige for efter stk. 2 nedenfor og med passende hyppighed at konstatere anlæggets rapporteringspligtige udledninger og borttransporter, jf. artikel 7; de data, der ligger til grund for indrapporterede oplysninger, skal arkiveres og opbevares til brug for de kompetente myndigheder i fem år efter rapporteringsårets afslutning. Arkiveringen skal også omfatte en beskrivelse af dataindsamlingsmetoderne.

2. Hver part pålægger den, der ejer eller driver rapporteringspligtige anlæg, jf. artikel 7, at benytte de bedste foreliggende oplysninger, hvad der kan omfatte overvågningsdata, emissionsfaktorer, massebalanceligninger, indirekte overvågning eller andre beregninger, tekniske vurderinger og andre metoder. I givet fald bør dette gøres i overensstemmelse med internationalt godkendte metoder.

Artikel 10

KVALITETSVURDERING

1. Hver part pålægger den, der ejer eller driver rapporteringspligtige anlæg som omhandlet i artikel 7, stk. 1, at garantere kvaliteten af de indrapporterede oplysninger.

2. Hver part sørger for, at de data, der er indeholdt i partens register, kvalitetsvurderes af den kompetente myndighed, særlig hvad angår deres fuldstændighed, sammenhængende karakter og troværdighed, idet der tages hensyn til eventuelle retningslinjer udarbejdet af partsmødet.

Artikel 11

4. OFFENTLIGHEDENS ADGANG TIL OPLYSNINGER

1. Hver part sørger for, at offentligheden har adgang til oplysningerne i partens register over udledning og overførsel af forureningsstoffer i overensstemmelse med bestemmelserne i denne protokol og uden at den, der anmoder om oplysningerne, skal begrunde sin anmodning; adgangen sikres primært ved, at der sørges for direkte elektronisk adgang via offentlige telekommunikationsnet.

2. Hvis oplysningerne i partens register ikke er let tilgængelige for offentligheden ved direkte elektronisk adgang, sørger hver part for, at dens kompetente myndighed på anmodning tilvejebringer oplysningerne med andre effektive midler hurtigst muligt og senest en måned, efter at anmodningen er forelagt.

3. Hver part sørger for, at der er gratis adgang til oplysningerne i partens register, jf. dog stk. 4.

4. Hver part kan tillade, at dens offentlige myndighed opkræver et gebyr for at kopiere og sende oplysninger som anført i stk. 2, men gebyrets størrelse må ikke overskride et rimeligt beløb.

5. Hvis oplysningerne i partens register ikke er let tilgængelige for offentligheden ved direkte elektronisk adgang, letter hver part elektronisk adgang til partens register fra offentligt tilgængelige lokaliteter som f.eks. offentlige biblioteker, lokale forvaltningskontorer eller andre passende steder.

5. ARTIKEL 12

6. HEMMELIGHOLDELSE

1. Hver part kan tillade den kompetente myndighed at hemmeligholde oplysninger i registret, hvis offentliggørelse ville skade:

a) internationale forbindelser, nationalt forsvar og den offentlige sikkerhed

b) retssagers behandling ved domstolene, en persons mulighed for at opnå en retfærdig domstolsbehandling eller offentlige myndigheders efterforskning af straffe- og disciplinærsager

c) den fortrolige karakter af forretnings- og fabriks-hemmeligheder, hvis en sådan fortrolighed er retligt beskyttet med henblik på at beskytte en legitim økonomisk interesse

d) immaterielle rettigheder eller

e) den fortrolige karakter af personlige data og/eller dokumenter, der vedrører fysiske personer, når den pågældende person ikke har accepteret offentliggørelse af de pågældende oplysninger, og når en sådan fortrolighed har hjemmel i national ret.

De ovenfor nævnte grunde til fortrolig behandling af oplysninger skal fortolkes restriktivt under hensyntagen til den offentlige interesse i, at oplysningerne offentliggøres, og til, om oplysningerne vedrører udledninger til miljøet.

2. I forbindelse med stk. 1, litra c), behandles spørgsmål om offentliggørelse af udledningsoplysninger, der er relevante for miljøbeskyttelsen, efter national ret.

3. Når oplysninger hemmeligholdes i medfør af stk. 1, skal det stå i registret, dels hvilken type oplysninger der er tilbageholdt, f.eks. kan generelle kemiske oplysninger anføres, dels hvad grunden til tilbageholdelsen er.

Artikel 13

OFFENTLIGHEDENS DELTAGELSE I UDFORMNINGEN AF NATIONALE registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer

1. Hver part sørger for, at offentligheden har passende mulighed for at deltage i udformningen af partens nationale register over udledning og overførsel af forureningsstoffer i overensstemmelse med national ret.

2. Med henblik på stk. 1 giver hver part offentligheden mulighed for fri adgang til oplysninger om de foreslåede skridt til udformning af det nationale register over udledning og overførsel af forureningsstoffer og for at indsende kommentarer, oplysninger, analyser eller synspunkter med relevans for beslutningsprocessen; den relevante myndighed tager hensyn til sådanne bidrag fra offentligheden.

3. Når en part har truffet afgørelse om at oprette eller i betydelig grad ændre sit register, sørger denne part for, at der i rette tid stilles oplysninger om afgørelsen og om de hensyn, den bygger på, til rådighed for offentligheden.

Artikel 14

7. ADGANG TIL KLAGE OG DOMSTOLSPRØVELSE

1. Hver part sikrer inden for rammerne af sin nationale lovgivning, at enhver, som mener, at hans eller hendes anmodning om adgang til oplysninger efter artikel 11, stk. 2, ikke er besvaret, urigtigt afslået, enten helt eller delvist, utilstrækkeligt besvaret eller på anden måde ikke behandlet i overensstemmelse med det nævnte stykke, har adgang til at få sagen prøvet ved en domstol eller et andet uafhængigt og upartisk lovfæstet organ.

2. Stk. 1 berører ikke parternes rettigheder og forpligtelser efter eksisterende traktater, som de har indgået indbyrdes, og som omfatter det spørgsmål, der behandles i denne artikel.

Artikel 15

KAPACITETSOPBYGNING

1. Hver part oplyser offentligheden om sit register over udledning og overførsel af forureningsstoffer og sørger for, at den, der ønsker at få adgang til registret og forstå og udnytte dets oplysninger, kan få hjælp og vejledning.

2. Hver part bør sørge for tilstrækkelig kapacitetsopbygning og for vejledning til de ansvarlige myndigheder og organer om, hvordan de skal løse deres opgaver i henhold til denne protokol.

Artikel 16

7.1.1. INTERNATIONALT SAMARBEJDE

1. Parterne samarbejder og bistår hinanden på behørig måde:

- a) i forbindelse med internationale tiltag til fremme af protokollens mål
- b) med gennemførelse af nationale systemer til opfyldelse af denne protokol på grundlag af aftaler mellem de berørte parter
- c) med udveksling af oplysninger i overensstemmelse med denne protokol om udledninger og overførsler i grænseområder og
- d) med udveksling af oplysninger i overensstemmelse med denne protokol om overførsler mellem parterne.

2. Parterne tilskynder indbyrdes samarbejde og samarbejde med relevante internationale organisationer for at fremme:

- a) oplysning af offentligheden på internationalt plan
- b) teknologioverførsel og
- c) teknisk bistand i spørgsmål, der vedrører denne protokol, til parter, der er udviklingslande, og parter med overgangsøkonomier.

7.2. Artikel 17

7.2.1. PARTSMØDE

1. Der indstiftes et partsmøde. Det første partsmøde indkaldes senest to år efter protokollens ikrafttræden. Derefter holdes der ordinære partsmøder umiddelbart efter eller sideløbende med ordinære partsmøder under konventionen, medmindre parterne i denne protokol træffer anden afgørelse. Parterne mødes ekstraordinært, hvis dette vedtages på et ordinært partsmøde, eller efter skriftlig anmodning fra en af parterne under forudsætning af, at anmodningen får tilslutning fra mindst en tredjedel af parterne, senest seks måneder efter at Sekretariatet for Den Økonomiske Kommission for Europa har underrettet dem om anmodningen.

2. Partsmødet overvåger løbende gennemførelsen og udviklingen af denne protokol på grundlag af jævnlig rapportering fra parterne, og med henblik herpå:

- a) gennemgår det udviklingen af registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer og arbejder på at fremme en gradvis udvidelse af dem og konvergens mellem dem
- b) fastlægger det retningslinjer, som letter parternes arbejde med at indgive rapporter til mødet under hensyntagen til, at dobbeltarbejde bør undgås på dette punkt
- c) opstiller det et arbejdsprogram
- d) drøfter det foranstaltninger til styrkelse af det internationale samarbejde, jf. artikel 16, og vedtager dem i givet fald

- e) nedsætter det underordnede organer, hvor det skønnes nødvendigt
- f) drøfter og vedtager det forslag til sådanne ændringer af denne protokol og dens bilag, som anses for nødvendige for at protokollens formål kan blive opfyldt, jf. artikel 20
- g) drøfter det, og vedtager det ved enstemmighed, første gang det træder sammen, en forretningsorden for partsmødets samlinger og for møder i de underordnede organer, under hensyntagen til eventuelle forretningsordner vedtaget af konventionens partsmøde
- h) drøfter det fastlæggelse ved enstemmighed af finansielle arrangementer og mekanismer for teknisk bistand for at lette gennemførelsen af denne protokol
- i) søger det i relevante tilfælde bistand fra andre internationale organer med at nå målene for denne protokol og
- j) drøfter og iværksætter det de yderligere foranstaltninger, der måtte vise sig nødvendige for at fremme opfyldelsen af protokollens formål, f.eks. vedtagelse af retningslinjer og henstillinger til fremme af dens gennemførelse.

3. Partsmødet letter udveksling af erfaringer med at rapportere forureningsstof specifikt og affaldsspecifikt om overførsler, og det gennemgår erfaringerne for at undersøge muligheden for konvergens mellem de to fremgangsmåder under hensyntagen til offentlighedens interesse i oplysninger, jf. artikel 1, og til den samlede effektivitet af de nationale registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer.

4. De Forenede Nationer, FN's særorganisationer og Den internationale Atomenergiorganisation, såvel som enhver stat eller regional organisation for økonomisk integration, der har ret til at underskrive denne protokol, jf. artikel 24, men som ikke er part i den, og enhver mellemstatslig organisation, der er kvalificeret på de områder, der er omfattet af denne protokol, har ret til at deltage som observatører i partsmødets samlinger. De får adgang og deltager på de vilkår, der fastsættes i forretningsordenen som vedtaget af partsmødet.

5. Enhver ikke-statslig organisation, der er kvalificeret på de områder, der er omfattet af denne protokol, og som har orienteret Sekretariatet for Den Økonomiske Kommission for Europa om sit ønske om at blive repræsenteret på en samling i partsmødet, har ret til at deltage som observatør, medmindre en tredjedel af de tilstedeværende parter gør indvendinger. De får adgang og deltager på de vilkår, der fastsættes i forretningsordenen som vedtaget af partsmødet.

7.3. Artikel 18

7.3.1. STEMMERET

1. Hver part i denne protokol har én stemme, jf. dog stk. 2.
2. Regionale organisationer for økonomisk integration udøver i sager under deres kompetence deres stemmeret med et antal stemmer svarende til det antal medlemsstater, der er parter. Sådanne organisationer må ikke udøve deres stemmeret, hvis deres medlemsstater udøver deres, og omvendt.

7.4. Artikel 19

7.4.1. BILAG

Bilag til denne protokol er en integrerende del af den, og medmindre andet er udtrykkeligt anført, er enhver henvisning til denne protokol også en henvisning til dens bilag.

Artikel 20

7.4.2. ÆNDRINGER

1. Enhver part kan foreslå ændringer til denne protokol.
2. Forslag til ændring af protokollen drøftes på en samling i partsmødet.
3. Forslag til ændringer af protokollen forelægges skriftligt for sekretariatet, som senest seks måneder før den samling, hvor forslaget forelægges med henblik på vedtagelse, videresender det til alle parter samt til andre stater og regionale organisationer for økonomisk integration, der har indvilliget i at være bundet af protokollen, inden den er trådt i kraft for deres vedkommende, og til signatarerne.
4. Parterne bestræber sig på at nå til enighed ved konsensus om enhver foreslået ændring af denne protokol. Hvis alle bestræbelser på at opnå konsensus er udtømt, uden at der er opnået enighed,

vedtages ændringen som sidste udvej med et flertal på tre fjerdele af de tilstedeværende og stemmeafgivende parter.

5. I denne artikel forstås ved "tilstedeværende og stemmeafgivende parter" de parter, der er til stede og stemmer for eller imod.

6. Sekretariatet sender ændringer af denne protokol, der er vedtaget i overensstemmelse med stk. 4, til depositaren, som videresender den til alle parter samt til andre stater og regionale organisationer for økonomisk integration, der har indvilliget i at være bundet af protokollen, inden den er trådt i kraft for deres vedkommende, og til signatarerne.

7. En ændring, der ikke er en ændring til et bilag, træder i kraft for de parter, der har ratificeret, accepteret eller godkendt den, på den 90. dag efter den dag, på hvilken depositaren har modtaget meddelelse om ratifikation, accept eller godkendelse fra mindst tre fjerdedele af dem, der var parter på vedtagelsestidspunktet. For enhver anden part træder den derefter træder i kraft på den 90. dag efter den dag, på hvilken denne part har deponeret sit instrument til ratifikation, accept eller godkendelse af ændringen.

8. Når der er tale om en ændring af et bilag, skal en part, der ikke accepterer en sådan ændring, meddele depositaren dette skriftligt senest tolv måneder, efter at depositaren har videresendt den. Depositaren underretter straks alle parter om modtagelsen af en sådan meddelelse. En part kan når som helst trække en tidligere meddelelse om ikke-accept tilbage, hvorpå den pågældende ændring af et bilag træder i kraft for den parts vedkommende.

9. Ved udgangen af en periode på 12 måneder efter, at depositaren har videresendt en ændring af et bilag, jf. stk. 6, træder den i kraft for de parter, der ikke har indsendt en meddelelse til depositaren som anført i stk. 8, forudsat at højst en tredjedel af dem, der var parter på vedtagelsestidspunktet, på dette tidspunkt har indsendt en sådan meddelelse.

10. Hvis en ændring af et bilag er direkte forbundet med en ændring af protokollen, træder den ikke i kraft, før ændringen af protokollen træder i kraft.

7.5. Artikel 21

7.5.1. SEKRETARIAT

Sekretariatet for Den Økonomiske Kommission for Europa varetager følgende sekretariatsfunktioner for denne protokol:

- a) forberedelse og betjening af partsmødets samlinger
- b) fremsendelse til parterne af rapporter og anden information, der modtages i medfør af bestemmelserne i denne protokol
- c) rapport aflæggelse til partsmødet om sekretariatets arbejde og
- d) andre funktioner, som partsmødet træffer afgørelse om, i det omfang der er ressourcer til det.

7.6. Artikel 22

7.6.1. OVERVÅGNING AF EFTERLEVELSE

På første samling i partsmødet fastsætter parterne ved konsensus samarbejdsprocedurer og institutionelle ordninger af ikke-retlig, ikke-konfrontatorisk og konsultativ art for at bedømme og fremme efterlevelsen af protokollens bestemmelser og for at drøfte sager om ikke-efterlevelse. Ved fastsættelsen af disse procedurer og ordninger drøfter partsmødet bl.a., om oplysninger skal kunne modtages fra medlemmer af offentligheden i anliggender, der vedrører denne protokol.

7.7. Artikel 23

7.7.1. BILÆGGELSE AF TVISTER

1. Hvis der opstår en tvist imellem to eller flere parter om fortolkningen eller anvendelsen af denne protokol, skal de søge en løsning gennem forhandling eller enhver anden fredelig metode til bilæggelse af tvister, som kan accepteres af tvistens parter.

2. Når en stat undertegner, ratificerer, accepterer, godkender eller tiltræder denne protokol, eller når som helst derefter, kan denne skriftligt erklære over for depositaren, at den ved en tvist, der ikke kan

bilægges i overensstemmelse med stk. 1, accepterer den ene af følgende tvistbilægelsesmetoder eller dem begge som obligatorisk over for enhver part, der accepterer samme forpligtelse:

- a) indbringelse af tvisten for Den Internationale Domstol
- b) voldgift efter fremgangsmåden i bilag IV.

En regional organisation for økonomisk integration kan fremsætte en erklæring med samme virkning, hvad angår den voldgiftsprocedure, der henvises til i litra b).

3. Hvis tvistens parter har accepteret begge de i stk. 2 nævnte bilægelsesmetoder, kan tvisten kun indbringes for Den Internationale Domstol, medmindre tvistens parter aftaler andet.

7.8. Artikel 24

7.8.1. UNDERTEGNELSE

Denne protokol er åben for undertegnelse i Kiev (Ukraine) fra den 21. til den 23. maj 2003 under den femte ministerkonference "Miljø for Europa" og derefter i De Forenede Nationers hovedkvarter i New York indtil den 31. december 2003 for alle stater, der er medlemmer af De Forenede Nationer, og for regionale organisationer for økonomisk integration bestående af suveræne stater, der er medlemmer af De Forenede Nationer, og som har overdraget de pågældende organisationer kompetence på områder, der er omfattet af denne protokol, herunder kompetence til at indgå traktater på disse områder.

7.9. Artikel 25

7.9.1. DEPOSITAR

Generalsekretæren for De Forenede Nationer fungerer som depositar for denne protokol.

7.10. Artikel 26

7.10.1. RATIFIKATION, ACCEPT, GODKENDELSE OG TILTRÆDELSE

1. Denne protokol skal ratificeres, accepteres eller godkendes af de stater og regionale organisationer for økonomisk integration, der har undertegnet den, jf. artikel 24.

2. Denne protokol er åben for tiltrædelse fra den 1. januar 2004 for de i artikel 24 omtalte stater og organisationer.

3. Enhver regional organisation for økonomisk integration som omtalt i artikel 24, der bliver part i protokollen, uden at nogen af dens medlemsstater selv er part i protokollen, er bundet af alle de i denne protokol fastsatte forpligtelser. Hvis en eller flere af en sådan organisations medlemsstater er part i protokollen, afgør organisationen og dens medlemsstater fordelingen af deres respektive ansvarsområder, for så vidt angår opfyldelsen af deres forpligtelser i medfør af protokollen. I tilfælde af denne art er organisationen og medlemsstaterne ikke berettiget til at udøve deres rettigheder i medfør af denne protokol samtidig.

4. De i artikel 24 omtalte regionale organisationer for økonomisk integration angiver i deres ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument omfanget af deres kompetence på de områder, der omfattes af protokollen. Disse organisationer meddeler ligeledes depositaren om enhver væsentlig ændring i omfanget af deres kompetence.

7.11. Artikel 27

7.11.1. IKRAFTTRÆDEN

1. Denne protokol træder i kraft på den 90. dag efter datoen for deponering af det 16. ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument.

2. I forbindelse med optælling i henhold til stk. 1, tælles et instrument, der deponeres af en regional organisation for økonomisk integration, ikke med oven i instrumenter, som medlemsstater af den nævnte organisation har deponeret.

3. For hver stat eller regional organisation for økonomisk integration, der ratificerer, accepterer, godkender eller tiltræder denne protokol efter deponeringen af det 16. ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument, træder protokollen i kraft på den 90. dag efter den dato, hvor den nævnte stat eller organisation har deponeret sit ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument.

Artikel 28

FORBEHOLD

Der kan ikke tages forbehold over for denne protokol.

7.12. Artikel 29

7.12.1. OPSIGELSE

Efter udløbet af en frist på tre år fra datoen for protokollens ikrafttræden for en part kan den pågældende part når som helst opsige protokollen ved skriftlig meddelelse til depositaren. Enhver opsigelse får virkning på den 90. dag efter den dato, på hvilken depositaren har modtaget meddelelse herom.

7.13. Artikel 30

7.13.1. AUTENTISKE TEKSTER

Originaleksemplaret af denne protokol, hvis engelske, franske og russiske tekst er lige autentiske, deponeres hos De Forenede Nationers generalsekretær.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede, som er behørigt bemyndiget hertil, underskrevet denne protokol.

UDFÆRDIGET i Kiev den enogtyvende maj to tusind og tre.

Bilag I

aktiviteter

>TABELPOSITION>

>TABELPOSITION>

>TABELPOSITION>

>TABELPOSITION>

>TABELPOSITION>

>TABELPOSITION>

Forklarende noter:

I kolonne 1 står de kapacitetstærskler, der omtales i artikel 7, stk. 1, litra a).

En asterisk (*) betyder, at der ikke gælder nogen kapacitetstærskel (alle anlæg er rapporteringspligtige).

I kolonne 2 står den beskæftigelsestærskel, der omtales i artikel 7, stk. 1, litra b).

"10 ansatte" betyder ækvivalenten til 10 fuldtidsbeskæftigede.

BILAG II

FORURENINGSSTOFFER

>TABELPOSITION>

Forklarende noter:

Forureningsstoffets CAS-nummer er dets præcise reference i Chemical Abstracts Service.

I kolonne 1 står de tærskler, der omtales i artikel 7, stk. 1, litra a), nr. i) og iv). Hvis tærsklen i en delkolonne (luft, vand, jord) overskrides, har det pågældende anlæg rapporteringspligt for udledninger eller, ved forureningsstoffer i spildevand bestemt for spildevandsbehandling, overføres til det i den pågældende delkolonne omhandlede miljøelement, når den pågældende part har valgt et rapporteringssystem efter artikel 7, stk. 1, litra a).

I kolonne 2 står de tærskler, der omtales i artikel 7, stk. 1, litra a), nr. ii). Hvis tærsklen i denne kolonne overskrides for et givet forureningsstof, har det pågældende anlæg rapporteringspligt for borttransport af det pågældende forureningsstof, når den pågældende part har valgt et rapporteringssystem efter artikel 7, stk. 1, litra a), nr. ii).

I kolonne 3 står den tærskel, der omtales i artikel 7, stk. 1, litra b). Hvis tærsklen i denne kolonne overskrides for et givet forureningsstof, har det pågældende anlæg rapporteringspligt for udledninger

og borttransporter af det pågældende forureningsstof, når den pågældende part har valgt et rapporteringssystem efter artikel 7, stk. 1, litra b).

En tankestreg (-) betyder, at det pågældende parameter ikke udløser rapporteringspligt.

En asterisk (*) betyder, at udledningstærsklen for det pågældende forureningsstof i kolonne 1a skal benyttes, og ikke en fremstillings-, forarbejdnings- eller brugstærskel.

En dobbelt asterisk (**) betyder, at udledningstærsklen for det pågældende forureningsstof i kolonne 1b skal benyttes, og ikke en fremstillings-, forarbejdnings- eller brugstærskel.

Fodnoter:

a/ Enkelte forureningsstoffer skal rapporteres, hvis tærsklen for BTEX (samlet parameter for benzen, toluen, ethylbenzen og xylen) overskrides.

b/ Polycykliske aromatiske hydrocarboner (PAH'er) skal måles som benzo(a)pyren (50-32-8), benzo(b)fluoranthren (205-99-2), benzo(k)fluoranthren (207-08-9), indeno(1,2,3-cd)pyren (193-39-5) (jf. protokollen om persistente organiske miljøgifte til konventionen om grænseoverskridende luftforurening over store afstande).

c/ Som uorganiske forbindelser.

Bilag III

8. DEL A

9. BORTSKAFFELSE ('D')

- Deponering i eller på jorden (f.eks. deponeringsanlæg)
- Spredning på jorden (f.eks. biologisk nedbrydning af flydende affald eller slam i jordbunden)
- Indsprøjtning i dybtliggende formationer (f.eks. af flydende eller partikelformet affald i borer, salthorste eller naturlige geologiske spalter)
- Opstuvning på terræn (f.eks. udledning af flydende affald eller slam i udgravninger, damme eller bassiner)
- Deponering på specielt konstruerede deponeringsanlæg (f.eks. placering i membranforede, særskilte celler, der overdækkes og isoleres indbyrdes og fra omgivelserne)
- Udledning til vandområde bortset fra hav
- Udledning til hav, herunder nedgravning i havbund
- Biologisk behandling, der ikke er specificeret andetsteds i dette bilag, og hvis resultat er forbindelser, der bortskaffes på en af de måder, der er anført i denne del af bilaget
- Fysisk-kemisk behandling, der ikke er specificeret andetsteds i dette bilag, og hvis resultat er forbindelser, der bortskaffes på en af de måder, der er anført i denne del af bilaget (f.eks. fordampning, tørring, calcinering, neutralisering, (ud)fældning)
- Forbrænding på land
- Forbrænding til havs
- Permanent deponering (f.eks. placering i containere i en mine)
- Blanding forud for gennemførelse af en af de i denne del af bilaget anførte bortskaffelsesmåder
- Ompakning forud for gennemførelse af en af de i denne del af bilaget anførte bortskaffelsesmåder
- Oplagring forud for gennemførelse af en af de i denne del af bilaget anførte bortskaffelsesmåder.

DEL B

NYTTIGGØRELSE ('R')

- Anvendelse som brændsel (ikke i direkte forbrænding) eller andre former for energifremstilling
- Nyttiggørelse eller regenerering af opløsningsmidler
- Genanvendelse eller nyttiggørelse af organiske stoffer, der ikke anvendes som opløsningsmidler
- Genanvendelse eller nyttiggørelse af metaller og metalforbindelser

- Genanvendelse eller nyttiggørelse af andre uorganiske materialer
- Regenerering af syrer eller baser
- Nyttiggørelse af komponenter, der anvendes til opfangning af forurening
- Nyttiggørelse af komponenter fra katalysatorer
- Regenerering eller andre genanvendelser af brugt olie
- Spredning på jorden med positive virkninger for landbrug eller økologi
- Brug af restmaterialer fremkommet ved en af de nyttiggørelsesprocesser, der er anført ovenfor i denne del af bilaget.
- Udveksling af restmaterialer med henblik på en af de nyttiggørelsesprocesser, der er anført ovenfor i denne del af bilaget.
- Akkumulering af materiale med henblik på en af de processer, der er anført i denne del af bilaget

Bilag IV

VOLDGIFT

1. I tilfælde af tvist, som indbringes til voldgift i medfør af artikel 23, stk. 2 i denne protokol, skal parten eller parterne underrette den eller de andre parter i tvisten ad diplomatiske kanaler foruden sekretariatet om voldgiftens genstand og især anføre de artikler i protokollen, hvis fortolkning eller anvendelse er omtvistet. Sekretariatet fremsender de modtagne oplysninger til alle protokollens parter.
2. Voldgiftsdomstolen skal bestå af tre medlemmer. Både tvistens klagende part/partier og anden part/andre parter skal udnævne en voldgiftsmand, og de to voldgiftsmænd skal efter fælles overenskomst udpege den tredje voldgiftsmand, som skal være formand for domstolen. Sidstnævnte må ikke være statsborger i nogen af de stater, der er parter i tvisten, ej heller må han have sit sædvanlige opholdssted på nogen af disse parters territorium eller være i tjeneste hos nogen af dem eller have beskæftiget sig med sagen i nogen anden egenskab.
3. Hvis formanden for voldgiftsdomstolen ikke er blevet udpeget, inden to måneder efter at den anden voldgiftsmand er blevet udnævnt, skal sekretariatet for Den økonomiske Kommission for Europa efter anmodning fra en af tvistens parter udpege formanden, inden der er gået yderligere to måneder.
4. Hvis en af parterne i tvisten ikke udnævner en voldgiftsmand inden to måneder efter den i stk. 1 omhandlede underretning, kan den anden part underrette eksekutivdirektøren for Den økonomiske kommission for Europa, som skal udpege formanden for voldgiftsdomstolen, inden der er gået yderligere to måneder. Efter sin udpegelse skal formanden for voldgiftsdomstolen anmode den part, der ikke har udnævnt en voldgiftsmand, om at gøre dette inden to måneder. Hvis parten ikke udnævner voldgiftsmanden inden for det angivne tidsrum, skal formanden underrette eksekutivdirektøren for Den økonomiske Kommission for Europa, som foretager denne udnævnelse, inden der er gået yderligere to måneder.
5. Voldgiftsdomstolen afsiger sin kendelse efter folkerettens regler og efter bestemmelserne i denne protokol.
6. Enhver voldgiftsdomstol, der nedsættes i henhold til bestemmelserne i dette bilag, udarbejder selv sin forretningsorden.
7. Voldgiftsdomstolens kendelser både vedrørende procedure og substans træffes ved flertalsafgørelse mellem medlemmerne.
8. Domstolen kan træffe alle egnede foranstaltninger for at belyse sagens faktiske forhold.
9. Tvistens parter skal lette voldgiftsdomstolens arbejde, og skal i særdeleshed med alle til rådighed stående midler:
 - (a) stille alle relevante dokumenter, bistand og oplysninger til rådighed for domstolen
 - (b) gøre det muligt for den efter behov at indkalde og høre vidner eller eksperter.
10. Parterne og voldgiftsmændene skal sikre, at alle oplysninger, de modtager i fortrolighed under voldgiftsdomstolens procedure, behandles fortroligt.

11. Voldgiftsdomstolen kan efter anmodning fra en af tvistens parter tilråde nødvendige interim beskyttelsesforanstaltninger.
12. Hvis en af tvistens parter udebliver fra voldgiftsdomstolen eller ikke forsvare sin sag, kan tvistens anden part anmode domstolen om at fortsætte sagsbehandlingen og afsige endelig kendelse. Forfald eller manglende forsvar fra en part udgør ikke en hindring for sagens gennemførelse. Før den afsiger sin endelige kendelse, skal voldgiftsdomstolen påse at både de faktiske og de retlige forhold gør påstanden velbegrunder.
13. Voldgiftsdomstolen kan høre og træffe afgørelse om modpåstande, der har direkte forbindelse med tvistens genstand.
14. Med mindre voldgiftsdomstolen af hensyn til særlige forhold i sagen bestemmer andet, skal domstolens udgifter, herunder vederlag til medlemmerne, afholdes ligeligt af tvistens parter. Domstolen skal føre regnskab over alle sine udgifter og fremlægge en endelig opgørelse for parterne.
15. Enhver part i denne protokol, som har juridisk interesse i sagens genstand og kan blive berørt af den kendelse, der træffes i sagen, kan med domstolens samtykke intervenere i sagen.
16. Voldgiftsdomstolen skal afsige sin kendelse inden for fem måneder efter den blev nedsat, medmindre den finder det nødvendigt at forlænge tidsfristen med en periode på højst fem måneder.
17. Domstolens kendelse ledsages af en motiveret forklaring. Den er endelig og bindende for tvistens parter. Kendelsen skal af domstolen fremsendes til tvistens parter og til sekretariatet. Sekretariatet fremsender de modtagne oplysninger til alle protokollens parter.
18. Enhver tvist, som måtte opstå mellem parterne vedrørende fortolkningen eller fuldbyrdelsen af kendelsen, kan af en af parterne indbringes for den voldgiftsdomstol, som afsagde kendelsen, eller, hvis indbringelse for sidstnævnte ikke kan ske, for en anden voldgiftsdomstol, der med dette formål nedsættes på samme måde som den første.